

DARIAH krijgt platte structuur

Op 19 en 20 oktober vond in Parijs een consortiumbijeenkomst plaats van het project DARIAH, Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities. Doel van het project is de bouw van een 'digitale werkbank' voor alfawetenschappers in Europa. Onderzoekers kunnen straks bij DARIAH terecht voor het vinden van data en tools, het archiveren van hun data, kennisuitwisseling en advies op het gebied van metadata en digitalisering.

Groepsfoto van de conferentiegangers in Parijs

De voorbereidende fase van het project, *Preparing DARIAH*, die wordt gecoördineerd door Data Archiving and Networked Services (DANS) is nu precies één jaar oud. In die tijd is hard gewerkt aan een structuur voor de te bouwen infrastructuur. Tijdens de bijeenkomst in Parijs is vooral gesproken over te vormen virtual competence centres (VCC's). DARIAH krijgt geen pyramide-structuur, maar de belangrijkste taken worden verdeeld over een aantal virtuele centra die in verschillende landen worden gevestigd. De belangrijkste

VCC's zullen zijn: research and education, e-infrastructure, content and legal, en management, promotion/dissemination and advocacy. Het voordeel van deze opzet is dat geen enkel land dominant zal worden, maar dat een gedistribueerde infrastructuur zal ontstaan met een beperkt aantal sterke 'hubs'.

Een jaar geleden is DARIAH van start gegaan met de volgende partners: Nederland: DANS (Data Archiving and Networked Services); Verenigd Koninkrijk: CeRch (Centre for e-research) King's College

London; ADS (Archaeology Data Service) University of York; OUCS (Oxford University Computing Services); Frankrijk: CNRS (Centre National de la Recherche Scientifique); Duitsland: MPG (Max Planck Gesellschaft); UGOE (Universiteit van Göttingen, Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen); Griekenland: AA (Academie van Athene); DCU (Digital Curation Unit), Athena Onderzoeks Centrum; Slovenië: ICH (Institute of Contemporary History); Ierland: IRCHSS (Irish Research Council for Humanities and Social Sciences); Denemarken: NFI (Nordisk Forskningsinstitut), Universiteit van Kopenhagen; Kroatië: RBI (Ruder Boskovic Instituut); Cyprus: EUC (Europese Universiteit van Cyprus).

Inmiddels hebben zich vier geassocieerde partners aangesloten uit drie verschillende landen (Italië: FRD, Fondazione Rinascimento Digitale; Spanje: LaPa, The Heritage Laboratory, Spanish Research Council; Zweden: SND, Swedish National Data Service; HUMlab, Faculty of Arts Umea University). Een aantal andere organisaties heeft belangstelling getoond. Het groeiende aantal leden wordt door de betrokkenen beschouwd als een goede voorbode voor het tweede jaar van DARIAH. (Milena Piccoli)

Planets-dag: uitleg over bewaargereedschappen

De Koninklijke Bibliotheek (KB), het Nationaal Archief en de Nationale Coalitie Digitale Duurzaamheid (NCDD) organiseren op 14 december een Planetsdag in de aula van de KB. Onderzoekers van de KB en het NA leggen daar uit welke gereedschappen ze hebben ontwikkeld in het kader van het Planets-project en hoe die kunnen worden ingepast in het werk.

De KB en het Nationaal Archief nemen al enkele jaren deel aan het Europese project Planets (Preservation and Longterm Access through Networked Services), dat als doel heeft om praktische gereedschappen te ontwikkelen voor langetermijnbehouding van digitale objecten. Nu het project op zijn einde loopt wordt het tijd om de balans op te maken: wat heeft het project opgeleverd, en hebben we ook echt iets aan de ontwikkelde instrumenten? Zo is binnen Planets bijvoorbeeld een tool ontwikkeld, SIARD genaamd, dat de oorspronkelijke relaties tussen verschillende databasecomponenten in stand kan houden. Dit is belangrijk

voor het toegankelijk houden van bevolkingsonderzoeken die in de jaren tachtig onder het databaseprogramma dBase werden opgeslagen. SIARD is ontwikkeld door het Zwitserse Federale Archief. Door de databasetabellen inclusief de relaties om te zetten naar XML, maakt SIARD het mogelijk om met gebruikmaking van moderne databasesoftware de oude gegevens te bevragen.

Maar Planets heeft aanzienlijk meer opgeleverd, zoals de planningstool PLATO die helpt bij het maken en documenteren van een keuze voor de juiste migratie- of emulatie-software. Of de *Core Registry* die technische informatie bevat over de eigenschappen van digitale objecten en digitale duurzaamheidstools. En natuurlijk het Testbed, dat gebruikers in staat stelt karakteriserings-, migratie of emulatie-experimenten in een gecontroleerde omgeving uit te voeren. Meer informatie en een aanmeldingsformulier is te vinden op de website van de NCDD. (Frank Houtman)

www.ncdd.nl/toolkit.php

Nieuwe GIS-toepassingen in alfawetenschappen

Nadat eerder dit jaar het project AlfaGeo, bedoeld om het gebruik van geo-informatie in de alfawetenschappen te bevorderen werd afgerond, verschijnt deze maand mede op basis daarvan het boek 'Tijd en Ruimte; Nieuwe toepassingen van GIS in de alfawetenschappen'.

Binnen AlfaGeo ontplooiden DANS een aantal initiatieven, zoals studiedagen waarin onderzoekers voorbeelden toonden van het gebruik van geografische informatiesystemen in wetenschappelijk onderzoek. De presentaties op die studiedagen vormen een belangrijke basis van het boek, dat onder redactie van Onno Boonstra (Radboud Universiteit Nijmegen) en Anton Schuurman (Universiteit Wageningen) tot stand is gekomen en wordt uitgegeven door uitgeverij Matris. Het boek vormt de kroon op het AlfaGeo project. Hoewel de toepassing van geografische informatiesystemen en het gebruik van de informatie eruit in de alfawetenschappen een opvallende

bloei doormaakt, is kennis erover slechts bij een beperkte groep onderzoekers aanwezig. Ook bestaat er geen overzicht van de bronnen en toepassingen waardoor veel mogelijkheden onbenut blijven. In het boek worden de nieuwste ontwikkelingen beschreven om te laten zien hoe GIS binnen de alfawetenschappen ingezet kan worden. De verschillende functies die GIS kan vervullen vormen de kapstok voor zestien artikelen van auteurs afkomstig uit verschillende wetenschapsgebieden. De bijdragen laten zien op welke wijze de analyse van gegevens met een ruimtelijke component, zoals het kadaster en de volkstellingen, door middel van GIS-systemen tot nieuwe inzichten kan leiden. Het boek bevat vele fraaie afbeeldingen en richt zich, mede door de vormgeving en tekstredactie, op een breed publiek. (Rene van Horik) * Onno Boonstra, Anton Schuurman (red.): *Tijd en Ruimte; Utrecht, Historische uitgeverij Matris; verschijnt in december 2009*

Sinds kort beschikbaar

Het overzicht toont een aantal databestanden die recent voor onderzoekers beschikbaar zijn gekomen bij CBS en DANS. Een volledig overzicht van de CBS-bestanden is te vinden op www.cbs.nl/microdata. De bij DANS beschikbare databestanden komen

van diverse andere onderzoeksinstellingen. Deze kunnen kosteloos worden gedownload vanuit DANS EASY: <http://easy.dans.knaw.nl>. Via DANS kunnen ook de beveiligde microdata van het CBS kosteloos geleverd worden: www.dans.knaw.nl/nl/data/cbs/overzicht/

Centraal Bureau voor de Statistiek	Periode
Sociaal Statistisch Bestand Overige Uitkeringen	2006
Bijstandsuitkeringen Statistiek	1995-2007
Centraal Administratie Kantoor Zorg met Verblijf	2007
POLS Module gezondheid	2008
Productiestatistieken Groothandel	1993-2007
Productiestatistieken Detailhandel	1993-2007
Productiestatistieken Arbodiensten en re-integratiebedrijven	2006-2007
Productiestatistieken Sociale werkvoorziening	2006-2007
Via DANS EASY	
<i>Archeologie</i>	
Vijf keer archeologie te Reusel-De Mierden (Amsterdams Archeologisch Centrum)	2008
The structure of Bronze Age settlements in the Dutch river area (Arnoldussen, S.)	2009
The physical landscape of the Dutch river area (Zijverden, W. Van)	2009
De Mortel De Leigraaf – Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven (BAAC)	2009
<i>Geschiedenis</i>	
Nederlandse SS'-ers. Erfgoed van de Oorlog; interviews afgenomen in het kader van het project Getuigen Verhalen (Stichting Zuidenwind Filmproducties)	1940-1945
<i>Sociale wetenschappen</i>	
VO Monitor	2007
HBO Monitor	2007
WO Monitor	2007
BVE Monitor (ROA Universiteit Maastricht)	2007
International Social Survey NL – Nederlandse data	2003-2004
International Social Survey NL – Nederlandse data	2005-2006
International Social Survey NL – Nederlandse data (H.B.G. Ganzeboom – Vrije Universiteit Amsterdam)	2007-2008
Permanent Onderzoek Leefsituatie – POLS Basis (CBS beveiligd microbestand)	2008

COLOFON

e-data@research is het kwartaalblad in Nederland over data en onderzoek in de alfa- en gammawetenschappen. Het verschijnt onder auspiciën van DANS, het Huygensinstituut, het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, het Centraal Bureau voor de Statistiek, de Koninklijke Bibliotheek en de Vereniging voor Geschiedenis en Informatica. Toezending kosteloos aan relaties van de stakeholders en op verzoek aan studenten in de alfa- en gammarichtingen. Oplage: 8800. *e-data@research* is online te raadplegen op www.edata.nl

Uitgever: Stichting Uitgeverij *e-data@research*, Postbus 93067, 2509 AB Den Haag

Redactieadres: Postbus 93067, 2509 AB Den Haag; t (070)3494450 f (070)3494451 e edata@dans.knaw.nl

Redactie: Inge Angevaere, Ronald van der Bie, Peter Boot, Martijn de Groot (hoofd/eindredacteur), Thijs Hermsen, Jetske van der Schaaf

Aan dit nummer werkten mee: Marjolein van den Dries, Jeffrey van der Hoeven, René van Horik, Frank

Houtman, Esther Jansma, Peter Kanne, Hans van Maanen, Liesbeth Koenen, Douwe Zeldenrust.

Redactiesecretariaat: Lucas Pasteuning, Jetske van der Schaaf

Vormgeving en opmaak: Ellen Bouma

Productie: Uitgeverij Aksant, Amsterdam

Druk: Thieme Almere

ISSN: 1872-0374